

Usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 12.07.2001, sp. zn. 6 To 550/2001, ECLI:CZ:KSPL:2001:6.TO.550.2001.1

Číslo: 30/2002

Právní věta:

Prohlásí-li obviněný kdykoli v průběhu řízení, že žádá pomoc tlumočnicka, aby tak mohl používat svého mateřského jazyka, je povinností orgánů činných v trestním řízení jeho požadavku vyhovět, byť v předchozích fázích řízení obviněný tlumočnicka nežádal a bylo zřejmé, že je schopen komunikovat v českém jazyce. Není-li tlumočnick k žádosti obviněného zajištěn, jde o podstatnou vadu řízení, neboť tak dochází k výraznému zkrácení práv obviněného. To však nic nemění na zákonnosti procesních úkonů provedených bez účasti tlumočnicka za situace, kdy obviněný před jejich konáním prohlásil, že rozumí českému jazyku a tlumočnicka nežádá.

Soud: Krajský soud v Plzni

Datum rozhodnutí: 12.07.2001

Spisová značka: 6 To 550/2001

Číslo rozhodnutí: 30

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Tlumočnick

Předpisy: § 2 odst. 14 tr. ř.

§ 258 odst. 1 písm. a) tr. ř.

§ 28 tr. ř.

§ 37 odst. 4 předpisu č. 2/1993Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Krajský soud v Plzni zrušil k odvolání obžalovaného Z. M. rozsudek Okresního soudu v Karlových Varech ze dne 26. 4. 2001 sp. zn. 3 T 179/98 a věc vrátil soudu prvního stupně, aby ji v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z o d ů v o d n ě n í :

Napadeným rozsudkem Okresního soudu v Karlových Varech ze dne 26. 4. 2001 sp. zn. 3 T 179/98 byl obžalovaný Z. M. uznán vinným tím, že v přesně nezjištěné době ze dne 10. 6. na 11. 6. 1997 v K. vnikl bez použití násilí do objektu společnosti L., kde odcizil 148 ks žáruvzdorných tyčí v celkové hodnotě 304 270 Kč, přičemž část tyčí v hodnotě 247 050 Kč byla zajištěna a poškozené společnosti

vrácena; činu se dopustil přesto, že byl pro trestný čin krádeže potrestán rozsudkem Okresního soudu v Chomutově ze dne 30. 1. 1996 sp. zn. 5 T 212/95.

Toto jednání kvalifikoval okresní soud jako trestný čin krádeže podle § 247 odst. 1 písm. b), e), odst. 3 písm. b) tr. zák. a obžalovanému uložil trest odnětí svobody v trvání 2 a 1/2 roku, pro jehož výkon jej zařadil do věznice s ostrahou. Dále mu uložil trest vyhoštění na dobu neurčitou. V adhezním řízení rozhodl tak, že poškozené S., T., S. a společnost M. odkázal s uplatněným nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních. Obžalovanému uložil povinnost uhradit poškozené společnosti R. škodu ve výši 46 900 Kč.

Proti tomuto rozsudku podal obžalovaný Z. M. ihned po jeho vyhlášení odvolání. V jeho písemném odůvodnění prostřednictvím svého obhájce namítá nesprávnost všech výroků rozsudku. Poukazuje na svoji obhajobu uplatněnou v průběhu celého trestního řízení a zdůrazňuje změnu ve výpovědi svědka F. v hlavním líčení dne 25. 4. 2000. Navrhuje, aby krajský soud napadený rozsudek změnil a v plném rozsahu jej zprostil obžaloby.

Krajský soud v Plzni přezkoumal podle § 254 odst. 1 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost všech výroků rozsudku, proti nimž mohl obžalovaný podat odvolání, správnost postupu řízení, které rozsudku předcházelo, přihlížející přitom i k tomu, zda nedošlo k vadám, které nebyly odvoláním vytýkány, a dospěl k následujícím závěrům:

Z předloženého spisového materiálu je zřejmé, že obžalovaný Z. M. je cizím státním občanem a v hlavním líčení dne 26. 4. 2001 prohlásil, že žádá tlumočníka, neboť nerozumí českému jazyku. Okresní soud na tuto žádost reagoval dotazy, proč obžalovaný toto právo neuplatnil již dříve, resp. proč v předchozích fázích řízení opakovaně prohlásil, že tlumočníka nežádá. Uváděl, že to v přípravném řízení musel podepsat, byl donucen policií. Bez tlumočníka nekomunikuje, nerozumí. Žádná další opatření okresní soud neučinil a pokračoval v dokazování. Uvedené hlavní líčení bylo posledním z konaných hlavních líčení a byl v jeho rámci proveden pouze výslech svědka B., který se však nevyjadřoval k trestné činnosti, kterou byl obžalovaný Z. M. uznán vinným, a dále byly k důkazu přečteny některé listiny z přílohových spisů. Poté, když nebylo návrhů na doplnění dokazování, byla stranám dána možnost pronést závěrečné řeči (obžalovanému též poslední slovo) a po poradě senátu byl vyhlášen napadený rozsudek.

Podle § 28 tr. ř., je-li třeba přetlumočit obsah výpovědi nebo písemnosti nebo prohlásí-li obviněný, že neovládá jazyk, ve kterém se řízení vede, přibere se tlumočník. Podle § 2 odst. 14 tr. ř. je každý oprávněn používat před orgány činnými v trestním řízení svého mateřského jazyka. Tato ustanovení jsou provedením článku 37 odst. 4 Listiny základních práv a svobod, podle něhož, kdo prohlásí, že neovládá jazyk, jímž se jednání vede, má právo na tlumočníka. Právo na pomoc tlumočníka je obviněným přiznáno i článkem 6 odst. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod publikované pod č. 209/1992 Sb. Okresní soud, pokud nevyhověl žádosti obžalovaného na tlumočníka, všechna zde uvedená ustanovení porušil. Toto pochybení okresního soudu je třeba považovat za podstatnou vadu řízení, které rozsudku předcházelo (§ 258 odst. 1 písm. a/ tr. ř.), neboť jím byla výrazně zkrácena základní práva obžalovaného. Je však třeba zdůraznit, že krajský soud nepovažuje za vadný postup soudu a dalších orgánů činných v trestním řízení, pokud prováděly procesní úkony bez účasti tlumočníka v předchozích fázích řízení. Shora citovaná ustanovení totiž v podstatě nechávají na samotném obžalovaném, aby se domáhal realizace práva, které je mu jimi přiznáno. Pokud tedy orgány činné v trestním řízení neměly pochybnosti o prohlášení obžalovaného, že rozumí českému jazyku a nežádá tlumočníka, nebyl důvod tlumočníka přibírat. Toto prohlášení obžalovaný učinil opakovaně, a to jednak před vyšetřovatelem při prvním výslechu, jednak před soudkyní, která rozhodovala o jeho vzetí do vazby. Z přílohových spisů je navíc patrné, že tlumočníka nežádal ani v jiných trestních věcech, které byly proti němu vedeny, resp. za účasti tlumočníka probíhalo řízení jen ve věci vedené před Okresním soudem v Chomutově pod sp. zn. 5 T 212/95,

kteře vřak bylo skončeno již 30. 1. 1996. Od té doby se obžalovaný zdržoval na území České republiky, byť převážně ve vazbě či výkonu trestu, a nebyl tedy důvod nevěřit jeho vyjádření ohledně znalostí českého jazyka. Jakmile však obžalovaný prohlásil, že žádá pomoc tlumočnicka, měla mu být v souladu se shora citovanými ustanoveními poskytnuta. Na povinnosti orgánů činných v trestním řízení přibrat tlumočnicka nic nemění ani předchozí prohlášení obžalovaného, že tlumočnicka nežadá. Právo obžalovaného domáhat se možnosti používat svého mateřského jazyka není nijak omezeno a může být uplatněno kdykoli.

Okresní soud proto v novém hlavním líčení za účasti tlumočnicka zopakuje důkazy provedené v posledním hlavním líčení a opětovně poskytne stranám možnost pronést závěrečné řeči (obžalovanému též poslední slovo). Vzhledem k tomu, že nebylo podáno odvolání v neprospěch obžalovaného a výpověď svědka B. se netýká té trestné činnosti, kterou byl obžalovaný uznán vinným, není třeba výslech tohoto svědka opakovat. Bude však třeba předvolat svědka F. a postupem podle § 211 odst. 2 písm. b) tr. ř. mu přečíst jeho výpověď učiněnou v hlavním líčení konaném dne 10. 3. 1999 a dotázat se jej na důvody její změny učiněné v hlavním líčení dne 25. 4. 2000. To, že první z uvedených hlavních líčení bylo konáno v jiném složení senátu, neznamená, že by výpovědi svědků v něm zákonu odpovídajícím způsobem provedené nebyly v dalším řízení použitelné. Krajský soud nezjistil důvod, pro který by výpověď svědka F. učiněná v hlavním líčení dne 10. 3. 1999 nebyla použitelná. Je však třeba upozornit, že v nynější situaci, kdy svědek zcela změnil výpověď, je třeba jej před jeho výslechem mimo jiné poučit i podle § 100 odst. 2 tr. ř. o právu odepřít výpověď a zjistit stanovisko svědka k tomuto právu.

Samotnému rozsudku je třeba vytknout, že skutkové větě neodpovídá věta právní a kvalifikační a též odůvodnění rozsudku. Ve skutkové větě se výslovně uvádí, že obžalovaný do objektu vnikl „bez použití násilí,, přesto je v právní větě uvedeno, že čin spáchal vloupáním, což je následně promítnuto i do věty kvalifikační citací § 247 odst. 1 písm. b) tr. zák. V odůvodnění rozsudku je pak podrobně rozebráno, že obžalovaný musel překonat dvě jistící překážky, a to nejprve plot z pletiva a následně plot z vlnitého plechu. Pokud přímo ve skutkové větě není uvedeno to, co je následně promítnuto až do odůvodnění, a ze skutkové věty tedy nevyplývají žádné skutečnosti, z nichž by bylo možno dovodit znaky vloupání, pak vzhledem k tomu, že bylo podáno odvolání pouze ve prospěch obžalovaného, nelze toto pochybení v dalším řízení napravit (viz § 264 odst. 2 tr. ř.). Okresní soud, dospěje-li opětovně k závěru o vině obžalovaného, bude muset vycházet z toho, že obžalovaný do objektu vnikl bez použití násilí, a nebude moci jeho jednání kvalifikovat jako spáchané vloupáním (§ 247 odst. 1 písm. b) tr. ř.).

Je třeba také upozornit na to, že z opisu rejstříku trestů obžalovaného vyplývá, že ve věci vedené před Okresním soudem v Chomutově pod sp. zn. 5 T 212/95 vykonal uložený nepodmíněný trest vazbou (toto bude nutno ověřit provedením důkazu zmíněným spisem). Za této situace není možno dovozovat, že byl v této věci potrestán, jak je uvedeno ve skutkové i právní větě. Okresní soud měl správně uvést v obou větách znak „odsouzen,, což bude třeba, dospěje-li opětovně k závěru o vině obžalovaného, napravit.

Dále se krajský soud zabýval výrokem o uložených trestech.